

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Simson en de leeuw

Als zij nu kwamen tot aan de wijngaarden van Timnath, ziedaar, een jonge leeuw, brullende hem tegemoet. Toen werd de Geest des HEEREN vaardig over hem, dat hij hem vaneenscheurde... (Richteren 14: 5b-6a)

Geschiedenis

Simson is samen met zijn ouders onderweg naar Timnath. Daar heeft hij zijn oog laten vallen op een Filistijns meisje. En tegen de uitdrukkelijke geboden van de Heere én tegen de waarschuwende woorden van zijn ouders in houdt hij vast aan zijn wens: 'Neem mij deze vrouw'.

Als Simson dichtbij het einddoel van de reis gekomen is, slaat hij een zijweg in. Even wil hij alleen zijn. In alle rust zoekt hij zijn weg door de wijngaarden van Timnath. Dan gebeurt het. Plotseling stormt er een jonge volwassen leeuw op Simson af. Een dier in zijn ongebroken leeuwenkracht. Sterk en wreed. Brullend komt hij Simson tegemoet.

Op dat moment is Simson helemaal alleen. Er is geen mens van wie hij hulp te verwachten heeft. En bovendien is er niets in Simsons hand. Geen zwaard, of knots of zelfs maar een mes om zich te verdedigen. Simson ziet de dood in de ogen!

Dan wordt de Geest des HEEREN vaardig over Simson. Die uitdrukking wil onder meer zeggen, dat de Heilige Geest bezit neemt van Simson en hem geweldige moed en kracht geeft. Moed om de leeuw ongewapend te lijf te gaan. En kracht om de leeuw uit elkaar te scheuren. Zo maar, zonder enig wapen, met zijn blote handen, schakelt Simson de leeuw uit.

Niet toevallig

Welke boodschap ligt er in deze overbekende geschiedenis? Het eerste wat we moeten vaststellen, is dat Simsons ontmoeting met de leeuw niet maar toevallig is. Net zoals we in het Bijbelboek Jona lezen, dat de Heere een vis, een wonderboom en een worm beschikte, mogen we hier ook wel zeggen: De Heere beschikt een leeuw. Want de Heere heeft Simson in deze schrikwekkende ontmoeting iets te zeggen.

Allereerst ligt in deze ontmoeting een dringende waarschuwing voor Simson. Want Simson is hier met verkeerde bedoelingen op levensgevaarlijk terrein. Hij bevindt zich in de wijngaarden (!) van Timnath. Terwijl de Heere hem had afgezonderd als Nazireeër en hij om die reden niets mocht eten van de wijnstok. Bovendien is Simson op weg naar de Filistijnen. En dat niet, om hen te bestrijden, maar om zich met hen te verbinden. Terwijl God hem had geroepen om Israël te verlossen van de Filistijnen. Simson laat zich op dit moment niet gezeggen door God en door zijn roeping. Zijn zondige vlees voert de boventoon!

In die situatie plaatst de Heere Simson oog in oog met

de dood. En in het gebrul van de leeuw klinkt de vraag: Simson, hoe zou het zijn als u nú zou omkomen tussen de kaken van deze brullende leeuw? Simson, bekeer u! Bedenk dat Ik u geroepen heb om nazireeër te zijn en om Israël te verlossen van de Filistijnen. Simson, verbind u niet met de Filistijnen, maar bestrijd hen! Dát is uw roeping.

Met diezelfde roepstem komt de Heere nog tot ons. Dat geldt zeker als we nog onbekeerd en onbekommerd voortleven. Dan is ieder waarschuwend woord, iedere ernstige gebeurtenis, ieder sterfgeval óók bedoeld als een dringende roepstem: Houd het niet langer met de duivel, de wereld en de zonde die uw ondergang betekenen. Bekeer u; waarom zoudt ge sterven?

Maar dat geldt ook Gods kinderen na ontvangen genade. Simsons voorbeeld maakt duidelijk, dat ze ook na ontvangen genade zo hun eigen vlees kunnen nawanen. Dat ze zich, net als Simson, verbinden met de vijand, in plaats van tegen die vijand te strijden. De Heere zegt echter: Wandelt waardiglijk der roeping Gods.

Bemoediging

In de ontmoeting met de leeuw ligt echter ook een bemoediging. Want de Heere schenkt Simson geweldige moed en kracht, zodat hij de leeuw kan verslaan. Daarmee zegt Hij: Simson, als u de strijd waartoe u geroepen bent, zult strijden, als u uittrekt tegen de Filistijnen, dan zal Ik met u zijn. Mijn hand zal, hoe 't ook ga, u sterken dag en nacht; Mijn arm zal u voorzien van moed en kracht. Ook als u helemaal alleen staat. Vrees niet, Ik ben met u.

Dat zegt de Heere ook tegen Zijn strijdende Kerk. Gods kinderen zijn in de strijd geplaatst. In de strijd tegen de Filistijnen van binnen en van buiten kunnen Gods kinderen zich soms zo krachteloos en moedeloos voelen. Maar nu zegt de Heere ook: Als u zult strijden tegen die driehoofdige vijand, dan zult u niet alleen hoeven strijden. Ik zal met u zijn. Mijn hand zal u sterken.

Christus

Meer dan Simson is Christus. Heel Zijn leven en ook Zijn sterven vormde één grote strijd tegen de macht van de hel, dood en zonde. Maar met Zijn leeuwenmoed en leeuwenkracht heeft Christus die macht verslagen. Voor heel Zijn Kerk. Hij is de Overwinnaar in de strijd – en geeft Zijn volk de zegen.

A.J.T. Ruis

Vertrouwen

Toen mijn oudste zoontje 2-3 jaar was, had hij een grenzeloos vertrouwen in mij. Zijn vertrouwen was zo groot dat hij zich van bovenaan de trap naar beneden liet vallen. Hij nam een aanloop en lachend sprong hij de diepte in, vertrouwend op mij, die tegen hem zei dat ik hem zou opvangen. Hij kende mijn stem, hij vertrouwde mijn woord en hij geloofde dat ik het kon. Het is mij bijgebleven. Als een voorbeeld van de kern van het waarachtig geloof. De Catechismus zegt immers dat dit niet alleen een stellig weten is, maar ook een vast vertrouwen. En daar zien we ook iets van in het leven van Jakob.

Toen hij zo aan het klagen was, heeft Jakob de Naam van God niet eens genoemd. Hij maakte zijn kinderen verwijten: *gij berooft mij van kinderen*. En 't ergste, hij maakte ook de Heere verwijten: *al deze dingen zijn tegen mij*. Maar in vers 14 lezen we dat Jakob ineens overstag gaat. Hoe komt dat? Hoe kan Jakob zijn Benjamin ineens uit handen geven? Wat heeft hem daartoe overgehaald? Weet je wat het is? Jakob heeft Juda horen spreken. *Ik zal borg voor hem zijn. Van mijn hand zult gij hem eisen*. En in die woorden heeft Jakob het spreken van God gehoord. Hij herkent deze messiaanse taal. En dat is het keerpunt. Dan geeft hij het allemaal over. Aan Juda? Nee... -ja, er staat wel dat hij Juda bevel geeft: je moet dit meenemen en dat: specerijen, eten, dubbel geld. Dat is Jakobs zwakheid. Hij blijft aan het rekenen. Dat heeft hij na Pniël gedaan, en dat doet hij nu ook weer.

Maar toch, dat is het voornaamste niet. Het voornaamste van wat Jakob zegt, staat in vers 14. *En God, de Almachtige, geve u barmhartigheid voor het aangezicht van dien man*. Dat is een zegenspreuk. Toen Jakob zijn zonen wegzond naar Egypte, heeft de oude patriarch zijn handen opgeheven en ze de zegen van God de Almachtige meegegeven. En daarmee heeft hij uitgesproken wat er in zijn hart leefde. Jarenlang was het geestelijk donker geweest. Hij kon zich

maar niet overgeven. Maar nu hoort hij de woorden van Juda. En Jakob herkent daarin de Geest van Christus. En de vreze des Heeren ontvlamt in zijn hart. En zo strekt hij zijn oude handen in geloofsvertrouwen zegenend over zijn zonen uit.

En mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd! Wat zegt Jakob? Horen wij dan toch een doffe berusting? Ach nee. Jakob belijdt hier dat wat God doet, dat is welgedaan. Zo heeft hij afscheid genomen van Benjamin en zo mag hij alles in de handen van God de Almachtige leggen. Wat is dat groot, jonge mensen, als je dat kunt. Als je al je nood en al je vragen -ook je geestelijke nood en vragen- in de handen van een almachtig God mag overgeven. En dit is wat jij nodig hebt. Dat je je hele leven leert overgeven in de handen van de grote Zoon van Juda. Maar dat gaat tegen alles van jezelf in. Dan moet je vlees gekruisigd worden. Dan moet alles waar je het van verwacht, weggenomen worden. Totdat je niets anders meer overhoudt dan de woorden van de tollenaar: *o God, wees mij de zondaar genadig*.

We zien het bij Jakob. Wat heeft het lang geduurd en wat is het moeilijk geweest. Maar nu geeft hij zich over. Niet aan het noodlot. Maar aan God de Almachtige. Die Zijn Christus heeft gezonden in de plaats van verloren zondaren. Wat een wonder als je dat mag doen, lieve jonge mensen. Al kun je de toekomst dan niet inzien. Dat kon Jakob ook niet. Maar Jakob geloofde wel: die donkere toekomst ligt in handen van God de Almachtige.

En hier worden de woorden geboren die Jakob straks op zijn sterfbed zal uitspreken: *Juda, gij zijt het*. Hier herkent Jakob het hart van Gods heilswerk. En dat raakt hem tot in het diepst van zijn ziel.

Raken deze messiaanse woorden jou ook? *Ik zal Borg zijn*. Is dat het antwoord op jouw vraag waar je heen moet met je vragen en je nood? Met je zonden en ellenden? Leer deze les uit Jakobs leven. Omdat er een Borg is, wil God je genadig zijn. Leer alles dan eens in Gods handen te leggen. Laat je maar vallen. Hij heeft gezegd: Ik zal je opvangen. Ik zal je redden. Ik zal je dragen.

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Genesis 43:14
En God, de Almachtige, geve u barmhartigheid voor het aangezicht van dien man, dat hij uw anderen broeder en Benjamin met u late gaan! En mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd!

Luther heeft uitspraken gedaan waar we niet aan voorbij moeten gaan. Op zijn sterfbed beleeft hij: wij zijn bedelaars. Wordt dit beaamd? Denkend aan artikel 9 van de apostolische geloofsbelijdenis, komt voor de aandacht wat Luther schreef. Bouwt de Heere een kerk, dan plaatst satan er een kapel naast. Om ruimte te geven? In tegendeel. Het is om vandaaruit te bestrijden en te verleiden.

Bestrijden tegen het Woord en het hartelijk belijden van dat onfeilbare Woord. Hij werkt verleidend als een engel des lichts met het Woord in de mond en in de hand. 2 Cor. 11: 14. Maar we lezen ook het volgende en dat mag in onze tijd wel spreken. Als ik wist dat de wederkomst van Jezus morgen zou zijn, dan zou ik vandaag nog een Kerk bouwen. Dit was niet zomaar een uitspraak, het was een uitspraak waarin liefde sprak. Liefde tot een drie-enige God, tot het Koninkrijk des Heeren en niet te vergeten tot de wereldburgers, tot de medebewoners. Bij Luther zien we iets van Paulus, van zijn Meester Jezus Christus. Altijd was Jezus Christus als de grote, echte Evangelist werkzaam en sprak tot en met mensen. Zeker, Hij heeft Zijn discipelen privé- onderwijs gegeven, maar ook met het doel om de discipelen als apostelen toegerust de wereld in te doen gaan. Bij de retourgang op alle fronten in het kerkelijk leven zou er een persoonlijke en gezamenlijke inzet moeten zijn om de medemens te bereiken. Bijzonder op de zondag moet het Woord van God in Zijn getrouwheid en waarheid duidelijk, onderwijzend, leidinggevend zijn. Steun gevend in het leven. In de Schrift komen we jongeren tegen die in het leven staan, zelfs op belangrijke posten. Maar gevoed, gesterkt door de vreze des Heeren. Denk aan Obadja, werkzaam aan het hof van de koning. Levend in een afgodisch gezinde omgeving. Maar wat kon en wilde hij belijden: Elia, ik uw knecht nu vrees de Heere van mijn jonkheid af. 1 Kon. 18. Gods vreze was zijn lust en leven. Zijn inzet voor Gods Kerk en zijn dienaren was levensgevaarlijk, maar het werd gezegd. Er was levensonderhoud,

Het Apostolicum (34)

niet zonder hoop op de toekomst. Want Gods Kerk zal er zijn tot het einde van de wereld. In het zicht op de marteldood schrijft Guido de Brès met volle verzekerdheid: God bewaart de heilige Kerk en houdt haar staande tegen het woeden van de gehele wereld. Soms lijkt het voor het oog de weg naar de ondergang als in de dagen van Achab. Dit staat vast, zichtbaar of onzichtbaar: Christus is eeuwig Koning. Dewelke niet zonder onderdanen kan zijn (art. 27 NGB). Hieruit kan de conclusie getrokken worden: de Kerk gaat niet failliet. De Heere bewaart haar. Hij houdt haar in stand tot de laatste dag van de wereld. Maar er is meer. We behoren na te gaan waarom de vroege kerk tot haar belijdenis omtrent de kerk is gekomen en wat door de kerken in de dienst wordt beleden. Ik geloof een heilige algemene christelijke kerk. Haar plaats in de belijdenis mag niet voorbij gezien worden. De belijdenis over de kerk volgt na de belijdenis van de Heilige Geest. De kerk staat in nauw verband met de Heilige Geest. De kerk is het werk, het resultaat van de Heilige Geest. We viëren zomaar niet Pinksteren. Op Pinksteren wordt het duidelijk gezien en bemerkt dat de kerk door de Heilige Geest gesticht is en dat de kerk de woonplaats van de Heilige Geest is geworden. De Heilige Geest is in haar werking uitgestort op de vloer van de Kerk. In samenwerking met de Vader en de Zoon blijft de Heilige Geest zegenrijk werken tot beschaming van de satan en de wereld en tot blijdschap, troost en sterkte van de leden van de Kerk. Het berijmde eerste vers van Psalm 89 is zo'n steun en kracht in het strijdperk van het leven. Bijzonder voor Gods dienaren die in het strijdveld staan en moeten werken. De Kerk van de Heilige Geest en zo van de Vader en de Zoon is zowel in de hemel als ook op de aarde. Zoals gezegd wordt de Una Sancta. De ene Kerk. Zo wordt in de Heilige Schrift de kerk ook genoemd het ene lichaam van Christus en Christus daarvan het Hoofd. Het beeld van de wijnstok en de ranken is treffend. In art. 9 van de belijdenis worden van de kerk drie eigenschappen genoemd. Heilig, algemeen en christelijk. Heilig. De Kerk is afgezonderd. Genomen uit de wereld, geplaatst in de wereld. De leden van de Kerk zijn vreemdelingen en bijwoners. Gasten en vreemdelingen. De levensgang van Abraham is een voorbeeld. De Kerk op zich is heilig door Gods genadevolle onderscheiding. Dit moet ook gezegd worden van de leden. Maar dan heilig

in Christus en door de werking van Zijn Geest. Wassing in het bloed van Christus tot reiniging en heiliging door de Geest blijft nodig. De ware leden van de Kerk kunnen in het leven daar niet buiten. Maar eenmaal zullen zij onbevlekt staan in volle gemeenschap met de Heere. De Kerk is ook algemeen, wereldwijd. De Kerk wordt vergaderd uit het gehele menselijk geslacht. Uit alle landen. Openbaring 7 wijst op de realisering daarvan. Onder Israël was de Kerk nationaal. Met een aantal proselieten. Maar men was niet zonder getuigenis en profetie omtrent de doorbraak van de Kerk. Op de Pinksterdag is de Kerk een algemene Kerk geworden. De Kerk heeft een internationaal karakter gekregen. Geen land, volk of natie wordt uitgesloten. Rassendiscriminatie heeft geen plaats in Gods denken, willen en doen. De Kerk kan katholieke Kerk genaamd worden. De lijst van volkeren in Hand. 2 getuigt ervan. Eenmaal zal de Heere alles in allen zijn. Dat nu is de kernzaak van het toekomstige leven. Deze Kerk is het eigendom van Christus. Gekocht en betaald door Zijn bloed. Alle leden zijn gegeven door Zijn Vader. Verschillende malen heeft Jezus dit beleden. Vader ze waren Uwe en Gij hebt ze Mij gegeven. Christenen vertonen zo het beeld, het levensbeeld van Jezus Christus. De belijdenis van Petrus in Matth. 16 is de christenen niet vreemd. Het is zelfs zo dat de Kerk staat of valt met de belijdenis dat Jezus is de Christus, de Zoon van God. Matth. 16:16 en 18 en 1 Joh. 5:1. In de belijdenis van Nicea wordt de Kerk apostolisch genoemd. Dit belijden is naar het Woord. Gebouwd uit het Woord. De Kerk is gebouwd op het fundament van de apostelen, Openb. 21:14. Aan het woord der apostelen is de Kerk gebonden, Joh. 20:23 en Matth. 10:40. De heilige roeping van de Kerk is te volharden in wat de apostelen geleerd hebben, Hand. 2:32 en 2 Tim. 3:14. En te verwerpen wat daartegen strijdt of daarboven uitgaat, Gal. 1:8. Er is één Kerk naar het Woord samengevoegd en verenigd met hart en wil in één zelfde Geest door de kracht des geloofs. Een sterke uitdrukking las ik: elke eenheid die niet in deze eenheid rust is bedrog.

M.C. Tanis

1 Korinthe 6:20 'Want gij zijt duur gekocht; zo verheerlijkt dan God in uw lichaam, en in uw geest, welke Godes zijn.'

In Johannes 8:36 staat 'Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn.' Als de Heere Jezus u heeft vrijgemaakt van de zonde, de duivel en de wet, dan zult u werkelijk vrij zijn. Vrijheid is voor dier en mens een aangename zaak. Een vogel zit niet graag opgesloten in een kooi. Een mens zit niet graag in de gevangenis. Toen Jozef in de gevangenis zat, wilde hij vrij zijn. Iemand die de zonde doet is niet vrij, maar is een dienstknecht van de zonde. Het is de grootste vrijheid niet ons eigen eigendom te zijn, maar het eigendom te zijn van God. Dan ben je vrij van de wereld, de duivel, de zonde en van de zondige lusten. Paulus moest de Corinthiërs bestraffen vanwege onenigheid. Zij gingen met elkaar naar de rechtbank waar de heidenen recht spraken. Ook waren er die aan afgodische maaltijden aanzaten. Paulus moet ook waarschuwen tegen hoerij. Maar het lichaam is niet bestemd voor de hoerij. Het is voor de Heere. "Vlucht van de hoerij. Alle zonde die de mens doet, is buiten het lichaam, maar wie hoerij bedrijft, zondigt tegen zijn eigen lichaam." Het lichaam van Gods kinderen is een tempel van de Heilige Geest. Zij zijn duur gekocht, zij dienen God te verheerlijken in hun lichaam en in hun geest, welke Godes zijn. Lichaam en geest zijn het eigendom van God. Het dienen van God in het paradijs was echte vrijheid. Door de zondeval is de mens de duivel, de wereld en de zonde gaan dienen. Hij dient de Heere niet meer. Hoe kan de mens tot zijn vorige vrijheid terugkeren? Wat moet er dan gebeuren? Terugkeer tot de ware vrijheid kan alleen omdat God heeft besloten sommigen tot die vroegere vrijheid terug te brengen. De Heere brengt terug tot die vrijheid door Wet en Evangelie. Maar dit alles zou niet baten indien God niet zou komen met Zijn Geest. Geest en Woord gaan samen. Er komt schaamte over het vorige misdrijf en een breken met het zondige verleden. "De ziel breekt de band met die oude, boze heren, met zonde, duivel, wereld en het arglistig hart." Er komt een terugkeer tot God en een dienen van God. Er ontstaat strijd tegen die oude, boze heren. Vroeger waren zij vrienden, maar nu zijn zij vijanden geworden. De levensweg wordt met ware blijdschap gereisd. Dat is de ware vrijheid. Christus heeft met de prijs van Zijn bloed voor Zijn Kerk betaald. Het doel van die betaling is de verheerlijking van God. Met de schepping beoogde God Zijn eer. Paulus zegt: 'Verheerlijk dan God.' Dat houdt in grote en diepe achting hebben voor God. Het betekent God boven alles achten en eren. De verheerlijking van God bestaat ook in grote liefde voor God. Ook wordt er eerbiedig gesproken over God. De Heere wordt ook verheerlijkt in een godvruchtige levenswandel. Het is echt niet zo dat de buitenkant er niet toe doet. Ook wordt God verheerlijkt in de wens dat

anderen de Heere zullen dienen. God verheerlijken houdt ook in nalaten wat de Heere verbiedt en doen wat de Heere gebiedt. Het brengt ook met zich mee innerlijke smart over de ontering van Gods Naam. God verheerlijken houdt in God de Vader eren vanwege de verkiezing en de gave van Zijn Zoon, de Zoon eren vanwege Zijn komen op aarde, vanwege Zijn lijden en sterven, vanwege Zijn bidden voor Zijn Kerk en vanwege de door Hem verworven weldaden waar Hij deel aan geeft. De Heilige Geest wordt verheerlijkt voor het geestelijk leven, voor troost en onderwijs en voor Zijn leiding. Het verheerlijken van God moet oprecht zijn en niet geveinsd. Wat in het hart zit komt naar buiten openbaar. Het kan niet verborgen blijven. De lichaamsdelen verheerlijken God. De ogen zien Gods wonderen, de mond bidt, de handen worden gevouwen, de knieën buigen en de voeten gaan op de smalle weg. Gods kinderen dienen de Heere met lichaam en ziel te verheerlijken. Als het lichaam begraven is, verheerlijkt de ziel God. Na de opstanding zullen Gods kinderen de Heere verheerlijken met ziel en lichaam beide. Ziel en lichaam zullen dan voor eeuwig herenigd zijn. God is hun Schepper en Zaligmaker. Zij zijn gekocht, dus God alleen heeft zeggenschap over hen.

Toepassing: Gods kinderen zijn heel gelukkig omdat zij niet meer hun eigen eigendom zijn. Zij waren gevangenen van zonde, duivel en wet. De Heere heeft hen verdragen. Zij zijn vrijgemaakt van de zonde en dienen God in vrijheid. Hun zonden zijn vergeven. Nu eist de Heere niets anders dan Hem te verheerlijken. Maar zondaar, het is uw ongeluk dat u nog van uzelf bent. U dient nog de zonde, de duivel en de wereld. U bent gebonden met de ketting van onwetendheid, hoogmoed, gierigheid, eerzucht, zorgeloosheid of onkuisheid. U bent de slaaf van de duivel. U bent verslaafd aan de zonde. U verkeert in het grootste gevaar. Bedenk wat er staat in 1 Sam. 2:30 'Die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden.' Op de dag van de wederkomst wacht u een opwekking tot versmaadheid en eeuwige afgrijzing. Kinderen van God: roem Gods genade. Het is immers alleen genade dat de Heere u overtuigde, dat Hij u riep, dat Hij u het geloof gaf en dat Hij u troostte. "Ik zeg: Roem die genade. Dat zal toch uw troost zijn op uw doodsbed, dat u het eigendom bent van Christus Jezus. Verheerlijk dan die God, Die u gekocht heeft in weerwil van anderen. Wacht zo totdat de Heere zal komen en dat Hij zal zeggen: 'Dien en verheerlijk Mij nu onmiddellijk in de hemel.' En dat u zult uitroepen met de 24 ouderlingen: 'Gij zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer, en de kracht.' Amen."

A. van Heteren

EVOLUTIE

Gisteren las ik de opmerking dat het Schriftgezag en de hermeneutiek steeds meer “het springende punt” zullen vormen voor de Gereformeerde theologie. Dat was voorheen niet zo, zo stelde Ds. A. J. Mensink, maar het thema houdt nu ook de Gereformeerde wereld bezig. Dit blijkt vooral inzake de discussie rond de evolutie.

In de veelheid van meningen en stellingen over dit onderwerp kan ik als leek geen duidelijkheid verschaffen. Ik wil niettemin ter wille van onze lezers een poging wagen om enig licht te werpen in de ontstane verwarring.

Want de verwarring is groot. Ik ga geen kennis-argumenten wegen; ik wil de stand van zaken meer benaderen vanuit het geloof. Want zowel de evolutie als de Bijbel vragen geloof. Voor wat betreft de Bijbel, is dat duidelijk. We kunnen niet strikt spreken over de Godsbewijzen; gelukkig wel over sterke argumenten, maar het blijft geloof.

De evolutie is ook een zaak van geloof. Er zijn talloze hypothesen en veronderstellingen, die niet bewijsbaar en zelfs niet aannemelijk zijn. Welnu, wie zullen we dus geloven?

Gaan we uit van de evolutie, dan geloven we de wetenschappers, die heel veel weten wat wij niet weten. Op hun gezag moeten we allerlei wonderlijke dingen aannemen. Prof. van den Brink poneert met grote stelligheid dat de feiten er niet om liegen. Het is een kwestie van geloof dat er een oerknal is ontstaan. Ik las ergens een rake parodie op deze kwestie "Dus eerst was er niets; en dat is toen ook nog ontploft?" U hoort het onbestaanbare in deze woorden. Maar de aardlagen wijzen het uit, zegt men. Maar ik heb die aardlagen zelf nooit gezien, dus het blijft geloof. Geloven in de wetenschap, in het boek van van den Brink, geloven in zoveel wetenschappers die eigenlijk ook graag willen bewijzen dat er geen God bestaat.

Daartegenover staat het gezag van de Bijbel. Zeker, ook dat is geloof. Maar het is het geloof in God. Wie is God? Wie zou ooit kunnen zeggen wie God is. Hij staat boven alles, boven de natuur, ook boven de natuurwetten. God is groot en wij begrijpen het niet. Het geloof richt zich ook op Christus, Die de schepping heeft erkend in Zijn onderwijs. Dat geloof in God wankelt, als ik de wetenschap feitelijk gezag geef over het Woord en over God. De wet van de natuur wordt dan gesteld boven de wijsheid van God. Zou u het aandurven om deze consequenties te trekken?

Denkt u het zich in: vele miljoenen mensen hebben geleefd in het onwankelbare geloof dat God de wereld heeft toebe-reid. Komt er nu een breuk met het geloof van de Kerk der eeuwen?

Het gaat dus om de vraag: geloof ik de wetenschap, of geloof ik God? Zegt u het zelf maar!

Het is verder zo, dat ook "de wetenschap" innerlijk verdeeld is over deze materie. Men spreekt elkaar op veel punten tegen. Er waren ook wetenschappers die jaren geleden gedacht hebben aan een "intelligent design". Let wel, wetenschappers die hebben ingezien dat de schepping planmatig in elkaar steekt. Denk eens aan de grote wonderen van die schepping. Aan de miljarden zonnestelsels, die in eindeloze voortgang met elkaar bestaan. Denk eens aan de koers van de aarde. Zou deze jaarlijks iets uit de koers raken, dan wordt

de aarde of een vrieskist of een oven. Denk er eens aan dat de aarde rond is, en dat wij nu misschien onderaan de aardbol hangen, en toch er niet afvallen. Bedenk dat we met een duizelingwekkende snelheid door het heelal scheren zonder ooit in botsing te komen. Ik kan zo doorgaan. Hebt u enige verwachting dat de wetenschapper ooit een passende verklaring zal kunnen geven voor dit alles? Wat is de wetenschapper bevoorrecht die het merk van de Schepper waarneemt!

Daarbij voegt zich een praktische zaak. Het rijke van het scheppingsgeloof ligt daarin dat we kunnen zeggen dat ons leven een doel heeft. Het heeft een duidelijk startpunt, er ligt een bewuste bedoeling in mijn leven, ik ben niet zomaar als een willekeurige variant ontstaan. Het was altijd weer een rijkdom om aan de catechisanten te vertellen dat God een groots doel heeft met hun leven. Dat geeft zin en idealen aan ons bestaan.

En als de evolutie werkelijk en feit is, wat is dan het doel van aarde en mensheid, het doel van uw en mijn leven? We moeten dan uitgaan van het toeval en zelfs van het noodlot. Dan valt er geen lijn te ontdekken in uw leven, dan hebt u geen enkele instantie om hulp van te verwachten, dan houden we niets anders over dan the struggle for live (de strijd om het bestaan) en the survival of the fittest (het overleven van de sterkste). Ik geef deze aanduidingen omdat deze beide Engelse termen door Darwin, de vader van de evolutie, werden geïntroduceerd. Dan zaag ik de tak door waarop ik zit. Dan wordt het een uitzichtloze wereld, een bestaan zonder horizon en zonder hoop. Dan zijn we, sterker nog dan Paulus het ooit verwoordde, de ellendigste van alle mensen. De postmoderne mens spreekt graag over zingeving, maar welke zin blijft er dan nog over?

En als in het schema van de theïstische evolutie mijn verhaal zou afgedaan worden met de opmerking dat het te zwart-wit gesteld is, dan zou ik moeten denken aan het woord der Schrift: welke gemeenschap heeft het licht met de duisternis? Kan er een brug geslagen worden tussen beide beschouwingen? Ik ga op die vraag niet in, maar zo'n compromis is nog gevaarlijker, vanwege de vermeende aannemelijke elementen.

Is dit het antwoord op de vragen van jongeren en ouderen, die dagelijks hiermee in aanraking komen? In feite wel. Twijfel kan moordend en slopend zijn. Het zijn vurige pijlen..... Maar juist dan kunnen en mogen we zeggen: "Tot Wie zullen wij anders heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens! En wij hebben geloofd en bekend dat Gij zijt de Christus Die in de wereld komen zou!"

P. Roos

Genadetijd voor Kain.

Kunnen wij op grond van hetgeen we weten over Kain, de zoon van Adam en Eva, zeggen dat voor hem de genadetijd al voor zijn dood voorbij was? De Heere vervloekte hem immers? U kunt deze woorden vinden in Genesis 4:11. Is het waar dat de hemel zich voor Kain voorgoed sloot, toen hij zijn broer Abel dood sloeg? Duurt de genadetijd dan niet tot onze laatste snik?

Het is wel even een vraag om over na te denken! Zeker als we lezen van die ernstige vervloeking. Kunnen we echter op grond daarvan stellen dat Kain niet meer bekeerd kon worden?

Laten we eens zien wat de bijbel ons zegt over Kain. God liet hem zien en gevoelen dat zijn offer Hem niet behaagde. Dat was geen willekeur van God. Het was evenmin omdat Hij de offerande van weinige waarde achtte. God zag het hart van Kain aan. Hij wist dat zijn hart boos was en dat wist Kain zelf ook. Natuurlijk wist hij dat. Je weet immers of er liefde tot God in het hart is of niet! Hoe had Kains reactie op Gods afwijzing moeten zijn? Inkeer, bekering, terugkeer tot God. In plaats van in de schuld terecht te komen, werd hij heel erg boos. Het was hem aan te zien. Het feit dat God zijn broer Abel wel aanzag, deed hem niet smeken om diezelfde genade, maar veroorzaakte bitterheid en jaloezie. Alles voortkomend, niet uit haat jegens zijn broer, maar uit haat jegens God. En uit haat jegens de Heere haatte hij ook Diens kind, Abel.

God waarschuwde hem daarop voor de zonde. Want de zonde is een hellend vlak en jaloezie en haat is in de wortel der zaak al doodslag! Maar Kain, doe het goede, bekeer u, zoek Mij en leef, want anders komt het tot de daad van de doodslag zelf! Een waarschuwing is altijd genade! Kain verhardde zich echter en toen kwam het inderdaad tot die gruwelijke moordpartij. Nog liet God hem niet los maar riep hem ter verantwoording: Wat hebt gij gedaan? Die vraag moest hem in duizend stukken breken. Maar het tegendeel gebeurde. God had zijn daad ontdekt en confronteerde hem ermee, maar hij reageerde afwijzend en onverschillig. Wie in de schuld komt zal Gods barmhartigheid ervaren, maar wie zich tegen God verhardt zal de gevolgen moeten dragen!

Daarom klinken dan die vreselijke woorden van vervloeking! Wat zegt de Heere eigenlijk? Dit: En nu zijt gij vervloekt van de aardbodem, die zijn mond heeft open gedaan, om uws broeders bloed van uw hand te ontvangen! De vloek treft inderdaad Kain zelf, maar als een oordeel, niet als het oordeel. Hij blijft immers nog leven? Een moordenaar heeft toch het eigen leven verbeurd? Hem trof echter een vloek, die blijken zou uit tegenspoeden en misoogsten en onrust. Is met die vreselijke woorden nu de genadetijd voor Kain voorbij? De vloek, die de aarde als het ware uitspreekt over deze dwaze man, is nog niet de eeuwige vloek in de buitenste duisternis. Zij is er wel een voorspel van, een garantie, tenzij er bekering komt! Tenzij er bekering komt. Want God verleent Zijn genade

altijd en alleen in de weg der bekering, de inkeer tot jezelf en de wederkeer tot God met smeking en geweën. En de wederkeer tot God gaat altijd gepaard met een inleving van de vloekwaardigheid, een belijdenis van die doemwaardigheid, maar ook een smeken om verlossing van de toekomstige toorn.

Let nu op: zeg nu niet dat Kain niet meer tot bekering kon komen. Bij God zijn alle dingen immers mogelijk? En de bekering van elk mens, wie dan ook, is altijd een wonderlijke Godsdaad van genade, en genade alleen. Niemand maakt zich Gods genade waardig en elk mens derft de heerlijkheid Gods. Zeg nu zelf, u die God vreest, het kon voor u, durft u nu tegen Kain te zeggen als u hem op zijn doolweg tegen zou komen, dat het voor hem niet meer kan?

God zei dat ook niet tegen Kain. Maar Hij waarschuwde hem wel! Als de zonde over u heerst, Kain, ga je voor eeuwig verloren! En zo is Kain, zo vrezen wij, omgekomen. Maar omdat hij de dag der genade heeft veracht en God niet in zijn ellende en schuld heeft aangeroepen!

Kain mocht na Gods bestraffing zelfs nog in Gods algemene goedheid delen. En ook dat is genade. Want als Kain in onzekerheid over zijn eigen leven verkeert en vreest door de een of ander te worden doodgeslagen, wil God hem door middel van een bepaald teken, wat dat dan ook geweest moge zijn, beschermen en bewaren voor zulk een dood. Dit is niets anders dan een verlenging van de genadetijd. En daar moest dat teken Kain voortdurend aan herinneren! Een teken van Gods bemoeienis met zijn leven. Zal dat teken uiteindelijk nog wat goeds hebben uitgewerkt in zijn leven? De bijbel zwijgt erover in alle talen. Wij dus ook maar. Maar als we van hem lezen dat hij weg ging van het aangezicht des HEEREN, dan vrezen we wel, zelfs met een grote vreze. Door Gods goedheid werd Kains levenstijd nog verlengd, maar je kunt je er ook welbewust voor afsluiten en jezelf buiten sluiten. Waarschuwt Gods Woord ons enerzijds ons niet te verharden, hetzelfde Woord zegt ook dat God je kan overgeven in de begeerlijkheden van het hart, Rom. 1:24. En daar kun je wel eens bang voor zijn! In de verlenging van de genadetijd, terwijl wij toch allen zondaren zijn die de eeuwige verdoemenis ons waardig maken, laat de Heere zien hoe groot Zijn verdraagzaamheid en hoe taai Zijn geduld is. Opdat er op tijd inkeer kome en we de genade deelachtig mogen worden die Abel smaken mocht!

K. Hoefnagel

Het gesprek tussen Christus en Nicodémus(13)

Opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. (Johannes 3: 15)

In Zijn gesprek met Nicodémus heeft de Heere Jezus de geschiedenis van de koperen slang voor de aandacht geroepen. En Hij heeft het gezegd: *‘Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, also moet de Zoon des mensen verhoogd worden’* (vers 14).

Dubbele betekenis

De vorige keer hebben we gehoord, dat de uitdrukking *‘verhoogd worden’* minstens twee betekenissen heeft. Allereerst wordt ermee gezegd, dat Christus verhoogd moet worden aan het kruis. Zoals de koperen slang aan een stang werd vastgemaakt en opgeheven, zal Christus worden gehangen aan het kruis. Hij zal moeten lijden en sterven.

In de tweede plaats betekent de uitdrukking, dat Christus verhoogd moet worden in de Evangelieprediking. Het is één van de belangrijke taken van iedere prediker om Christus in de prediking hoog op te heffen. Te midden van hen die gebeten zijn door de oude slang. Als het enige Geneesmiddel voor zondezieke mensen.

Maar dan blijft er nog een vraag over: Wat is het doel van deze tweevoudige verhoging van Christus? Waartoe moet Hij verhoogd worden aan het kruis én in de Evangelieprediking? Het antwoord vinden we in vers 15: *‘Opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.’*

Volgens verschillende uitleggers eindigt hier het gesprek tussen Christus en Nicodémus, voor zover Johannes dat weergeeft. Vanaf het zestiende vers zou het dan niet meer gaan om woorden die de Heere Jezus in de nacht tot Nicodémus richtte. Maar weer om woorden van de evangelist Johannes zelf. Overigens zijn die woorden niet van minder gewicht – want Johannes schreef ze terwijl hij geïnspireerd werd door de Heilige Geest. Als deze opvatting juist is, hebben we

hier dus de laatste woorden van Christus tot Nicodémus tijdens het gesprek in de nacht...

Geloven

Het eerste doel van de verhoging van Christus is, dat zondaren in Hem zullen geloven. Dáartoe moest Hij lijden. En dáartoe moet Hij gepredikt worden.

Wat dat geloven is, zien we enigszins afgebeeld in de geschiedenis van de koperen slang. Wat moesten de Israëlieten doen, toen zij gebeten waren door de vurige slangen en hun schuld voor de Heere hadden beleden (Numeri 21: 7)?

Tegengif

Nee, toen kregen ze niet de opdracht om naar tegengif te zoeken. Zo geeft het Evangelie een zondaar die het gif van de oude slang zijn bestaan voelt doordringen en verontreinigen, ook niet de opdracht om tegengif te gaan zoeken in allerlei plichten en werkzaamheden.

Evenmin kreeg een gebeten Israëliet de opdracht om eerst de strijd aan te binden met de vurige slangen. Want als het gif al door zijn aders stroomde, zou die strijd op zichzelf zinloos zijn. Zo krijgt een schuldige zondaar in de Evangelieprediking evenmin de opdracht om eerst maar de strijd aan te binden met de vorst der duisternis.

Nee, iedere gebeten Israëliet kreeg de opdracht om eerst gehoorzaam en gelovig gebruik te maken van het middel dat God Zelf gegeven had. Dat middel was zeer eenvoudig: hij moest de koperen slang aanzien. En de Heere beloofde: *‘Al wie gebeten is, zo hij haar aanziet, zo zal hij leven’*.

Dát is wat er in de Evangelieprediking klinkt. U wordt allen opgeroepen om gelovig gebruik te maken van het enige Middel dat God gegeven heeft. Zijn ei-

gen lieve Zoon. Hij wordt in de Evangelieprediking verhoogd. En het is nodig dat u als een gebeten en ten dode opgeschreven zondaar, ziet op Hem. Dat u Hem gelovig aanziet zoals God Hem gegeven heeft. Als de bevoegde Zaligmaker – door God de Vader Zelf aangesteld en verhoogd! Als de almachtige Zaligmaker – die de meest vergiftigde zondaar kan genezen! Als de bereidwillige Zaligmaker – Die het heeft gezegd: *‘Wie tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen’*.

Leerregels

We begrijpen wel: Het gaat hier over het gelovig zien op Christus. Het gaat hier over niets minder dan het waar, zaligmakend geloof. Tot dat geloof wordt opgeroepen in de Evangelieprediking: Zie op Mij, zie op Mij!

Maar intussen belijden we ook met de Dordtse Leerregels: *‘Overzulks zo worden alle mensen in zonde ontvangen, en als kinderen des toorns geboren, onbekwaam tot enig zaligmakend goed ... En willen en kunnen tot God niet wederkeren, noch hun verdorven natuur verbeteren, noch zichzelf tot de verbetering daarvan schicken, zonder de genade des wederbarenden Heiligen Geestes’* (Dordtse Leerregels III/IV, 3).

Dat brengt ons bij een laatste facet van de verhoging van Christus. Hij is niet alleen verhoogd aan het kruis. Hij wordt niet alleen verhoogd in de Evangelieprediking. Maar Hij is ook de verhoogde Zaligmaker in de hemel. Door Zijn Geest (!) wederbaart Hij zondaren en schenkt hen het geloof. En Hij brengt hen ertoe, te doen wat zij uit zichzelf nooit zouden doen. Om vanuit de schuld en de nood van hun leven voor het eerst en opnieuw een geloofsblik te slaan op Hem.

A.J.T. Ruis

1892 – 2017 of: Hondervijfentwintig CGK.

Hondervijfentwintig jaar Christelijke Gereformeerde Kerk. Er valt heel wat uit te leggen over deze feiten. Rev. C. Pronk heeft in *The Messenger* een groot aantal artikelen gewijd aan de Afscheiding van 1834. In deze reeks schenkt hij ook uitgebreid aandacht aan de Vereniging van 1892. Het is duidelijk dat *The Free Reformed Churches*, die met ons dezelfde wortels en achtergrond delen, er alle belang bij hebben om ook na honderdvijfentwintig jaar dit uitgebreid te evalueren. Rev. D. H. Kranendonk heeft een gedegen studie gemaakt over het onderwerp “What is Free Reformed?”. In zijn boek *Vital Balance* geeft hij een gedegen studie over de professoren J.J. van der Schuit, G. Wisse en L.H. van der Meiden. Ook hierin worden de lijnen vanuit 1892 duidelijk getrokken. Het zou toch eigenlijk wel een beschamende zaak zijn dat wel in Canada en Noord Amerika hierover uitgebreid geschreven wordt, terwijl het hier, in de bakermat, geen aandacht zou krijgen. Na de expositie over 1892 is het goed om ook in enkele artikelen in *Bewaar het Pand* hierbij stil te staan. Wellicht komt u met mij tot de conclusie: het is juist in 2017 urgenter dan ooit!

1869 -1892

Allereest komt natuurlijk het jaartal 1869 naar voren. Immers van toen af heetten de kerken van de Afscheiding Christelijke Gereformeerde Kerken. Op de synode van Middelburg werd dit officieel vastgesteld. Deze naam kwam al voor op de bloedplakkaat van Alva. Daarin werd immers gesproken van de CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE RELIGIE. In onze catechisatieboekjes werd hier vroeger al duidelijk aan gerefereerd. Ook in oude Statenbijbels kun je lezen dat Gods Woord in een zuivere en goede vertaling uit de grondtalen in 1637 is verschenen opdat dat “tot

goeden welstant ende voortplanting *van de oprechte, ware Christelike Gereformeerde religie* zou zijn. Het Woord moet immers “uitgelegd ende gepredickt en geleert” worden, opdat “daardoor de zaligheid der zielen en het eeuwig welvaren meer en meer bevorderd worde, zo staat het in de voorrede van de Statenbijbel te lezen. Ook kennen we het Kort Begrip der Christelijke Gereformeerde Religie.

CGK.

In de omgangstaal wordt weliswaar tegenwoordig kortweg van “cgk” gesproken. We moeten echter niet te gauw hierin meegaan. We hoeven ons vanwege deze historisch bijzondere naam echt niet te schamen. Terecht wezen onze predikanten er altijd op dat we de enige kerk zijn die de naam van Christus in hun naam laten klinken. Alleen dat al wijst ons op onze roeping in 2017. Dat dient niet alleen in de naam tot uiting gebracht te worden, maar het dient vooral in onze opstelling naar buiten en in prediking en pastoraat gestalte te krijgen. Naar analogie van onze Heidelbergse zou iedere cgk-ambtsdrager zich moeten bezinnen op de vraag: maar waarom wordt gij christelijk gereformeerd genaamd?

148 of 125 jaar?

Moeten we dan, ondanks het jaartal 1892, niet eerder melden dat we in 2017 **honderdachtenveertig** jaar bestaan? Is het niet beter nog twee jaar te wachten om dan anderhalve eeuw Christelijke Gereformeerde Kerken te gedenken? Bij het gegeven 1892-2017 honderdvijfentwintig jaar Christelijke Gereformeerde Kerken is terecht gesproken van een **voortbestaan**. Feit is namelijk dat met de vereniging en samensmelting van twee kerken in 1892 een nieuwe kerk ontstond: de Gereformeerde Kerk. Het is deze kerk die in 2004/5

fuseerde en nu terug te vinden is onder de Protestantse Kerk Nederland. In 1892 kwamen beide kerkgemeenschappen samen te Amsterdam op hetzelfde uur. Daar werd besloten tot het samengaan. Omdat er meerdere gemeenten waren die “wilden blijven wat ze waren”, is het terecht om van een voortbestaan te spreken in plaats van een honderdvijfentwintig jarig bestaan. Onlangs gaf br. M.A. Kempeneers Sr. in de kerkbode van Dordrecht-Centrum de bewijzen uit de archieven voor de stelling dat bijvoorbeeld de gemeente van Dordrecht in 2017 veel langer bestaat dan honderdvijfentwintig jaar.

Naam.

Op het laatste moment zou het bijna nog mis gegaan zijn met de Vereniging. Heel duidelijk had de synode van de Christelijke gereformeerde kerk besloten dat de naam van de verenigde kerk zou luiden: Christelijk-Gereformeerde Kerken. Toen dit aan de andere synode werd meegedeeld, kwam van die kant het antwoord dat, als de Christ.Geref. Synode dit besluit handhaafde, de vereniging geen doorgang kon vinden. De volgende morgen herzielen men het besluit en met op twee na algemene stemmen werd toen besloten dat men zich zou houden aan de naam: Gereformeerde Kerken in Nederland.

Laatste beletsel?

Was toen het laatste beletsel weggenomen? Het schijnt van wel want op vrijdag 17 juni kwam men in een verenigde zitting bijeen als Generale Synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken met de Generale Synode van de Gereformeerde kerken in Nederland. Ds. W. H. Gispens presideerde en naast hem zat de andere praeses Dr. A. Kuyper. Men zingt Psalm 106 : 25 en 26 en luistert naar

de voorlezing uit Psalm 126.

Wonder van de negentiende eeuw. In het bekende boek van H. Algra, Het wonder van de negentiende eeuw, wordt nog beschreven hoe het inderdaad als een wonder werd gezien dat in de negentiende eeuw de Afscheiding plaats vond. Ondanks crises en veel menselijke en persoonlijke conflicten, alsmede het ontstaan van de Doleantie (1886) kwam het toch tot de Vereniging van 1892. Algra beschrijft hoe er op die verenigingszitting als het ware een feeststemming uitbrak. Dr. Kuyper spreekt van Velzen (één van de mannen van het eerste uur van de Afscheiding) als

ware hij Simeon: Laat nu, Heere, uw diens knecht gaan in vrede. Omdat van Velzen te zwak is om te spreken doet zijn zoon het woord voor hem. Dan wordt Psalm 40 : 2 gezongen.

Ware het niet....

Algra schrijft na zijn weergave van de Vereniging van 1892 dat hij zich voorgenomen had hiermee zijn boek Het Wonder Van De Negentiende Eeuw, af te sluiten. Het zou inderdaad een waardig slot geweest zijn en geheel als een bevestiging van het begrip wonder. Maar eerlijkheidshalve en volledigheidshalve moet hij er toch nog iets bij vermelden. Het lijkt wel als een zwarte rand om het gou-

den bericht van het wonder van de negentiende eeuw. Die zwarte rand is het feit dat de Christelijke Gereformeerde Kerk toch bleef voortbestaan.

In een volgend artikel hopen we D.V. de bezwaren verder uit te werken.

Ds. A. van de Weerd (emeritus predikant te Nunspeet).

P E R S BERICHT

ERFGENAMEN VAN DE REFORMATIE 23E WINTERCURSUS VAN DE SSNR

De wintercursus van de Stichting Studie der Nadere Reformatie (SSNR) heeft het komende seizoen als thema: Van Reformatie naar puritanisme, Nadere Reformatie en gereformeerd piëtisme. Dit jaar is het 500 jaar geleden dat de Reformatie begon. Dat was een opwekkingsbeweging die onze geschiedenis voorgoed veranderd heeft. Een boeiende vraag is dan hoe de nazaten van de Reformatie in de eeuwen daarna met deze erfenis omgegaan zijn.

In deze wintercursus komen de opvattingen van bekende en onbekende oudvaders aan de orde: Taffin, Bucer, Amesius, Bunyan, Koelman en Van der Groe. De centrale vraag bij elke oudvader is steeds hoe hij omgegaan is met kernthema's uit de Reformatie, zoals de rechtvaardiging uit het geloof, de verhouding tussen wet en evangelie, en de heiligmaking. En wat heeft ons dat nu nog te zeggen?

De zes cursusonderdelen worden door deskundige inleiders behandeld op zes zaterdagochtenden tussen november 2017 en februari 2018. De cursus wordt gegeven in een zaal van de Gereformeerde Gemeente in Veenendaal. Aanmelden kan via www.ssnr.nl/wintercursus-nadere-reformatie.

Een cursusfolder met het complete programma is verkrijgbaar bij de cursusleider, dr R. Bisschop, tel. 0318 – 522691, email: r.bisschop@kliksafe.nl.

CONGRES SSNR OVER HET AMBT VAN ALLE GELOVIGEN

Op D.V. zaterdag 23 september 2017 houdt de Stichting Studie der Nadere Reformatie (SSNR) haar jaarlijkse congres. Dat is dit jaar gewijd aan het ambt van alle gelovigen. In het begin van de zestiende eeuw maakte de Reformatie een eind aan het onderscheid tussen geestelijken en leken. Iedere gelovige heeft een geestelijke verantwoordelijkheid, benadrukte Luther bijna 500 jaar geleden al. Maar hoe is die verantwoordelijkheid

in de loop van de tijd ingevuld? Welke plaats namen daarin de Bijbelstudie en de gezelschappen in? En wat betekent dit voor ons hier en nu? Deze vragen staan op dit congres centraal. De bijeenkomst vindt plaats in de historische Jacobikerk te Utrecht, op 10 minuten lopen van het NS-station. De deelnemingskosten bedragen € 25,-, inclusief koffie/thee en lunch. Aanmelden kan via www.ssnr.nl/congres-nadere-reformatie.

Een congresfolder met het dagprogramma is verkrijgbaar bij dr R. Bisschop, tel. 0318 – 522691, email: r.bisschop@kliksafe.nl.

KERKHISTORISCHE WANDELING MIDDELBURG

Kerkhistorische wandeling met herinneringen aan dominee Smijtegelt op D.V. donderdag 28 september. Start voor het oude stadhuis op de Markt om 15.00 uur. De wandeling met gids voert langs oude kerken en hun bewogen geschiedenis. Opbrengst (vrijwillige bijdrage) is bestemd voor de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Groepen op afspraak. Aanmelding: P.C. Beeke, p.c.beeke@kliksafe.nl / 0118-633828.

AAN ALLE ECHTGENOTES VAN PREDIKANTEN,

Deo Volente donderdag 12 oktober houden we onze jaarlijkse contactdag in de Dorpskerk te Nunspeet. We willen u en jou daar van harte voor uitnodigen.

Als spreekster hebben we Irma Joubert (schrijfster van historische romans) gevraagd en voor de middag is er een keuzeprogramma. Aan het eind van de middag staat er een heerlijke high tea gereed. Het officiële programma begint om 10.30 uur. Vanaf 10.00 uur is er inloop met koffie en thee. We zien ernaar uit elkaar te ontmoeten!

Hartelijke groet namens het bestuur,

Margreet van der Zwan (mjvanderzwan@kliksafe.nl)

BOEKBESPREKINGEN

Matthew Henry

Matthew Henry, Leren bidden, gebonden, 414 blz., € 19,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-94-6278-6387.

Matthew Henry (1662-1714) is vooral bekend vanwege zijn commentaar op de Bijbel. Hij begon aan dit werk in 1704 en liet het bij zijn dood onvoltooid achter. Andere predikanten hebben dit werk afgemaakt en hebben daarbij gebruik gemaakt van de aantekeningen van Matthew Henry. Henry had zijn commentaar tot en met Handelingen voltooid. In maart 1712 voltooide Henry een boek over het bidden. De titel van dit boek luidt: 'A Method for Prayer with Scripture Expressions proper to be used under each head (een methode om te bidden met uitdrukkingen uit de Schrift die geschikt zijn om te gebruiken bij elk onderwerp). Dit lijvige boek van Henry bevat veel goede zaken waar we onze winst mee kunnen doen. Het kan een correctie betekenen op gebeden waarin veel gevraagd wordt maar waarin slechts weinig aanbidding, belijdenis en dankzegging wordt aangetroffen. We vinden erin terug hoe er voor predikanten, zendelingen en voor elkaar dient te worden gebeden. Het boek laat vanuit Gods Woord ook zien dat er altijd stof is tot danken. In deel 1 van het boek treffen we de complete tekst aan van Matthew Henry. Deel 2 bestaat uit drie preken van Henry over het bidden die door hem gehouden zijn. In die preken gaat het erover hoe de dag met gebed begonnen dient te worden, hoe er overdag gebeden dient te worden en hoe de dag ermee afgesloten moet worden. Tenslotte volgt een bijlage die een samenvatting geeft van de methode voor het bidden van Henry. Enkele dingen willen we doorgeven. Op blz. 147 treffen we een gebed aan voor de bekering van de joden. "Laat de afgebroken takken niet in ongeloof blijven, maar laat ze weer in hun eigen olijfboom geënt worden. En hoewel de verharding voor een deel over Israël gekomen is, laat toch de volheid der heidenen ingaan en laat geheel Israël zalig worden. Laat hun Hem zien, Die zij doorstoken hebben, en dat zij zich tot de Heere bekeren, laat het deksel dat op hun hart ligt weggenomen worden." Op diezelfde bladzijde staat een gebed voor de kerken in het oosten die kreunen onder het juk van de tirannie van het mohammedanisme. "Laat de kerken van Azië, die gouden kandelaars waren, in welker midden de Heere Jezus met veel vreugde wandelde, weer worden wat ze geweest zijn. Geef hun de vrijheden terug die zij eerst hadden en de voorrechten die zij in het begin hadden, zuiver ze grondig van hun schuim en neem al hun tin weg, en wend hun gevangenis als waterstromen in het zuiden." Op de blz. 227- 230 lezen we een gebed voor kinderen. Een gedeelte daarvan geven wij weer. "O Heere, Gij zijt een oneindige en eeuwige Geest, Gij zijt onuitsprekelijk wijs en machtig, heilig, rechtvaardig en goed. Gij zijt de grote God, Die de wereld heeft gemaakt en Gij zijt mijn Schepper; en Gij die mij hebt gemaakt, bewaart en onderhoudt mij. In U leven wij, bewegen wij ons en zijn wij. O, dat ik aan U, mijn Schepper, zal denken in de dagen van mijn jeugd en U nooit zal vergeten. Heere, geef mij genade om U te dienen en te eren, om U te aanbidden en te gehoorzamen en in al mijn wegen op U te vertrouwen en U te behagen. Heere, ik dank U

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 26 september 2017. Dat is dus over twee weken. Kopij graag binnen donderdag 14 september.

Ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand'

De datum voor de ontmoetingsdag is zaterdag **16 september** op Urk. Onderwerp: koning Josia. Sprekers: Ds. K. Hoefnagel, ds. A.v.d. Weerd, ds. A.A. Egas en ds. A.J.T. Ruis. Plaats: Chr. Geref. Kerk 'Eben-Haëzer' Almerelaan 1a, Urk. De morgensamenkomst begint om half elf en de middagsamenkomst om twee uur. De sprekers zullen het leven en de betekenis van koning Josia belichten en lijnen doortrekken naar onze tijd, naar het kerkelijk leven in onze tijd en ook naar de ontwikkelingen in ons eigen kerkelijk leven. Er is kinderopas geregeld. We hopen dat er weer velen zullen komen om te luisteren naar het Woord van God, om elkaar te ontmoeten en te spreken. De Heere geve een gezegende dag.

Toogdag GBS

D.V. zaterdag 14 oktober 2017 belegt de GBS haar 52e toogdag in het kerkgebouw 'De Hoeksteen' van de Gereformeerde Gemeente in Nederland, aan de Vellerselaan 1 te Barneveld. De toogdag begint om 10.30 uur en de middagsamenkomst om 14.00 uur.

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@klikSAFE.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 24,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 25,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

voor Uw heilig Woord dat Gij mij gegeven hebt als regel voor mijn geloof en gehoorzaamheid, en dat mij wijs kan maken tot zaligheid. Ik belijd, o Heere, dat ik in zonde en ellende geboren ben. Van nature ben ik geneigd tot het kwaad en traag om het goede te doen. In mijn hart woont dwaasheid en van nature ben ik een kind des toorns, zodat ik zeker voor eeuwig verloren was geweest als U geen Zaligmaker voor mij had gegeven. Ik ben ongehoorzaam geweest aan het gebod van God en heb gegeten van de verboden vrucht. Maar gezegend, eeuwig gezegend zij God voor de Zaligmaker Jezus Christus, de eeuwige Zoon van God en de enige Middelaar tussen God en de mens, Die onze natuur aangenomen heeft en mens is geworden, opdat Hij ons zou verlossen en zalig maken. Heere, dank U voor Zijn heilig leven, geef dat ik in Zijn voetstappen mag volgen. Ik dank U voor de ware en voortreffelijke leer die Hij verkondigd heeft. Geef dat mijn geloof ermee gemengd mag worden. Ik dank U voor de wonderen die Hij gedaan heeft om Zijn leer te bevestigen. En in het bijzonder dat Hij de vervloekte dood aan het kruis stierf om voor onze zonden te voldoen en ons met God te verzoenen. Ik dank U dat Hij is opgestaan uit de dood op de derde dag en opgevaren is naar de hemel, waar Hij eeuwig leeft en voor ons tussenbeide treedt. En dat Hij alle macht heeft in de hemel en op de aarde en dat wij ervan verzekerd

zijn dat Hij zal wederkomen in heerlijkheid om de wereld op de laatste dag te oordelen. Heere, ik dank U dat ik een van Zijn discipelen ben, want ik ben een gedoopte christen en ik geef eer aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, in wier Naam ik ben gedoopt. Heere, wees Gij mijn God en maak mij tot een van Uw kinderen. Wees Gij mijn hoogste Goed en Doel. Laat Jezus Christus mijn Vorst en Zaligmaker zijn en laat de Heilige Geest mijn Heiligmaker, Leraar, Gids en Trooster zijn. Heere, leer mij alle goddeloosheid en wereldse, vleselijke lusten te verzaken, en ingetogen, deugdzaam en godvrezend te leven in deze tegenwoordige wereld, altijd op zoek naar de gezegende hoop. Werk in mij bekering tot God en geloof in onze Heere Jezus Christus en geef dat ik een leven van geloof en bekering mag leiden. Heere, geeft U mij er een waar berouw over dat ik tegen U heb gezondigd met mijn gedachten, woorden en daden en geef mij genade om niet meer te zondigen. En geef dat ik Jezus Christus zal ontvangen en op Hem zal betrouwen als mijn Profeet, Priester en Koning, en dat ik mijzelf over zal geven om door Hem geleid, geleerd en gered te worden. Heere, geef mij de vergeving van mijn zonden, de gave van de Heilige Geest en het eeuwige leven."

Cursussenoudvaders

Willem Teellinck

Kent u onze manier van
oude schrijvers lezen al?

Nee! Neem snel een
kijkje op onze site voor
het aanbod.

Cursussenoudvaders.nl
Brochure? Bel dan naar
0172-537296/0118-583025

 HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

 VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Vakantie en rust in Hoog Sauerland!

www.huizesolagratia.net
Tel. 0049-2983 9699915

Begrafenisonderneming de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
--	--	---------------------------------------

H. de Jongh

D.D.E. Meliëste

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

**Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.**

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

**UW ADVERTENTIE
IN KLEUR?***

Neem contact
op met de
administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.